

Geachte heer/mevrouw

De voorliggende consultatie voor de actualisatie van de energiebesparingsplicht is de uitwerking van één van de afspraken uit het klimaatakkoord. Provincies, gemeenten en bedrijfsleven zijn door uw departement nauw betrokken bij de uitwerking. Dit heeft geleid tot een in onze ogen zeer bevredigend resultaat.

Belangrijke verbeteringen

De voorliggende actualisatie van de energiebesparingsplicht voorziet in een aantal belangrijke aanpassingen die door de provincies als een grote verbetering worden beschouwd.

- De uitbreiding van de doelgroep naar alle vergunningplichtige activiteiten, waardoor voor alle bedrijven straks de algemene Rijksregels gelden. Hierdoor hoeven de provincies geen vergunningen aan te passen om energiebesparende eisen op te nemen. Dit bespaart tijd die ingezet kan worden voor toezicht en handhaving.
- Het opheffen van de bestaande vrijstelling voor ETS bedrijven. Onder de ETS bedrijven vallen een aantal van de grootste uitstoters. Door de bestaande vrijstelling op te heffen wordt het mogelijk alle instrumenten te benutten om de CO₂ uitstoot van deze groep omlaag te brengen.
- Het opnemen van een verplicht energiebesparingsonderzoek voor bedrijven met een verbruik meer dan 10.000.000kwh aan energie of 170.000m³ aardgas (equivalent) Hiermee is duidelijkheid over de aanpak van grote energieverbruikers waarbij de Erkende Maatregelen systematiek niet goed werkt.
- De mogelijkheid om een energiebesparingsonderzoek als maatwerk voorschrift op te nemen voor bedrijven met een energieverbruik van 200.000kwh energie of 75.000m³ aardgas (equivalent).
- Een betere samenhang tussen de energiebesparingsplichtvoorschriften in het BAL en het Bbl.

Aandachtspunten

Zoals gesteld zijn we als provincies erg blij dat alle vergunningplichtige activiteiten nu onder de Rijksregels gaan vallen. Hoewel dit in de nota van toelichting duidelijk is opgenomen is het ons opgevallen dat dit in de wijziging van de wetsteksten niet consequent overal is doorgevoerd. De module is immers pas aangezet vanaf artikel 3.95 van het Bal. Alle genoemde artikelen staan in afdeling 3.4 van het Bal. Dit heeft tot gevolg dat energiebesparingseisen voor de milieubelastende activiteiten uit de genoemde afdelingen 3.2 en 3.3 nog niet onder de Rijksregel vallen

Een belangrijk principe van de Omgevingswet is dat er gefunctioneerd wordt als één overheid en dat bedrijven zoveel als mogelijk te maken krijgen met één loket en één toezichthouder. Door het opknippen van de energiebesparingsplicht over het Bal en het Bbl dreigen bedrijven hier te maken te krijgen met verschillende toezichthoudende instanties. De energiebesparingsplicht voor milieubelastende processen onder het BAL is aangemerkt als een basistaak en zal dus door de Omgevingsdiensten worden uitgevoerd. De energiebesparingsplicht voor gebouw gebonden maatregelen onder het Bbl is geen basistaak en kan dus door een andere instantie worden uitgevoerd. Provincies vinden dit een onwenselijke situatie en zullen zelf verantwoordelijkheid nemen door deze taak bij de Omgevingsdiensten te beleggen, het zou echter beter zijn wanneer dit wettelijk geregeld zou zijn.

Handhaving door het bevoegd gezag

Op 4 november 2021 hebben Van der Lee (GL) en Erkens (VVD) een motie ingediend die pleit voor het in overleg met het bevoegd gezag de mogelijkheid verkennen voor een landelijk handhavingsteam voor energietoezicht op ETS-bedrijven.

De provincies wensen dat het toezicht ETS-bedrijven op het Bkl op dit aspect door één organisatie wordt uitgevoerd en bij voorkeur door de omgevingsdiensten die dat ook al

doen voor de andere complexe bedrijven. Een landelijk (tweede lijns) expertisecentrum zou de diensten hierbij kunnen ondersteunen. Een dergelijk kernteam bestond ook voor de beoordeling van EED audits en kan geformeerd worden onder leiding van de gespecialiseerde BRZO diensten.

Flankerend Beleid

Eind 2020 zijn de Meerjarenaafspraken Energiebesparing (MJA/MEE-3) afgelopen. Onderhandelingen voor een vervolg verlopen stroef en lijken voorlopig niet tot een bevredigend resultaat te komen. De provincies zijn van mening dat er met de energiebesparingsplicht al een goede basis is om de CO2 uitstoot van bedrijven te reduceren. Een convenant zou dan ook een sterk bovenwettelijk karakter moeten hebben in lijn met de reductiedoelstellingen voor 2030, zonder dat dit ten koste gaat van de wettelijke verplichtingen.

In het verleden konden in principe alle bedrijven subsidie aanvragen voor verduurzaming en kregen de MJA/MEE deelnemers als koplopers vrijstelling van toezicht en handhaving op de wettelijke verplichtingen. De basis van een groene industrie politiek zou precies andersom moeten zijn: de wettelijke verplichtingen zouden voor iedereen onverminderd moeten gelden, bedrijven die zich met een concreet energiebesparingsplan committeren aan hogere doelen - 55% reductie in 2030 - aanspraak kunnen maken op gerichte subsidies om de onrendabele stappen te zetten.

Financiële Consequenties

Provincies ervaren een lastenverlichting doordat alle bedrijven onder de Rijksregel komen te vallen en er geen vergunningen aangepast hoeven te worden om de energiebesparingsplicht op te nemen.

Daarentegen worden de uitvoeringslasten verzaamd door de toevoeging van ETS bedrijven en de te verwachten toename aan energiebesparingsplannen die beoordeeld moeten worden. Hoe deze twee uiteindelijk tegen elkaar afwegen is nog moeilijk te voorzien. Graag gaan provincies hier na 2 jaar over in gesprek met het rijk.

Provincies zijn erg blij met de extra middelen die zijn vrijgemaakt om de komende twee jaar toezicht en handhaving bij ETS bedrijven op te starten (10 miljoen) en om het toezicht op de energiebesparende maatregelen de komende 5 jaar te intensiveren (46 miljoen)

Tot slot

Verder pleiten wij ervoor om deze energiebesparingsplicht, ongeacht de daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet, zo snel als mogelijk danwel uiterlijk 1 december 2023 te laten ingaan.

Deze zienswijze is goedgekeurd door de betrokken ambtelijke en bestuurlijke adviescommissie van de 12 provincies. De reactie dient echter nog in de bestuursvergadering van januari 2022 te worden vastgesteld.